

P r o t o k ó ł

obrad sejmowych z dnia 23. Marca 1866.

Posiedzenie pięćdziesiąte dziewiąte.

Obecni: Marszałek xiążę Leon Sapieha.

Sekretarze: Geringer, Kulczycki, Sawczyński i Ludwik hr. Wodzicki.

C. k. Komisarz rządowy: radca dworu Possinger.

Posłów obecnych na początku 100, w ciągu posiedzenia 130.

Marszałek otwiera posiedzenie o godzinie 11¹/₄.

Protokół posiedzenia wieczornego z dnia 22. Marca odczytany i przyjęty został.

Odczytano dalszy ciąg petycyj od liczby 2.364. do 2.377. Z tych 7 odesłano do Wydziału krajowego, jedną do komisji katastralnej, a jedną do komisji dla sprawy administracyjnego podziału kraju.

Poseł Boczkowski podaje w imieniu komisji petycyjnej do wiadomości Izby, że petycye do liczb 2.328., 2.334., 2.336. i 2.338. odstąpiono wprost Wydziałowi krajowemu; a liczby 2.309., 2.310. i 2.319. komisji edukacyjnej.

Sekretarz Sawczyński odczytuje wniosek, złożony do łaski marszałkowskiej przez posła hr. Badeniego, tej treści:

„Wysoka Izba raczy uchwalić:

Statut osobny dla miasta Jarosławia.“

Wnioskodawca wnosi, aby ten wniosek odesłano wprost do komisji dla statutów miejskich bez dalszego motywowania i drnkowania.

Izba ten wniosek przyjęła.

Tenże sekretarz odczytał interpelację JW. Komisarza rządowego, złożoną przez posła Żuka-Skarzewskiego i współpodpisanych, w liczbie przeszło 50, tycząca się ogłoszenia obwieszczeń urzędowych, sądowych i t. p. tylko w jednym dzienniku polskim na kraj cały.

Komisarz rządowy zapowiada na to odpowiedź na jednym z następujących posiedzeń.

Z porządku dziennego podaje poseł Gnoiński jako referent komisji dla statutów miejskich dalszą sprawę z projektu statutu dla miasta Lwowa.

Rozdział drugi. O Magistracie i innych urzędach gminnych przyjęto podług projektu komisji.

Część IV. Zakres działania reprezentacji i urzędów gminy.

Rozdział pierwszy. Zakres działania Rady miejskiej.

Przy tym rozdziale robi Komisarz rządowy co do §. 71. uwagę, aby w myśl art. XII. ustawy z roku 1862. przyjąć jako punkt treści następującej: Rada miejska jest w sprawach gminy organem uchwalającym i nadzorującym. Władza wykonawcza jej nie służy.

Sprawozdawca przyjmuje tę uwagę za swój wniosek, a Izba zgadza się także na przyjęcie tej uwagi.

Przy §. 78., ustępie ostatnim, zwraca Komisarz rządowy uwagę na to, że uchwała Rady co do zmian statutu gminnego, przez Sejm zatwierdzona nie wystarcza, zatem że to może się tylko stać na mocy ustawy.

Sprawozdawca zgadza się na tę uwagę, a Izba przyjmuje ją także.

Przy §. 84. zwraca Komisarz rządowy uwagę na sprzeczność zachodzącą między tym paragrafem a §. 116., projektowanego przez komisję statutu, co do o s t a t e c z n e g o rozstrzygnięcia przez Radę wszystkich zażaleń w sprawach zakresu jej działania. Sprawozdawca proponuje w celu usunięcia tej sprzeczności opuszczenie wyrazu „ostatecznie“, co i Izba przyjęła.

Po §. 85. prosi Komisarz rządowy o uwzględnienie §. 32. ogólnej ustawy gminnej z opuszczeniem ustępu, gdzie są kary zagrożone.

Izba przyjęła ten paragraf, poczem przyjęła także cały rozdział z wymienionemi poprawkami i dodatkami.

Rozdział II. Zakres działania burmistrza.

Przy tym rozdziale prosi Komisarz rządowy przy §. 76. o uwzględnienie §. 55. ogólnej ustawy gminnej.

Sprawozdawca zgadza się na to, a Izba także przyjęła tę uwagę.

Również prosi Komisarz rządowy, aby po §. 101. przyjąć jako osobny paragraf §. 58. ustawy gminnej. Sprawozdawca przyjmuje tę uwagę za swoją, a Izba zgadza się na przyjęcie tego osobnego paragrafu, poczem przyjęła z powyższemi poprawkami cały rozdział.

Rozdział III. Zakres działania Magistratu.

Przy §. 103. tego rozdziału prosi Komisarz rządowy o umieszczenie jako ustęp trzeci §. 103. statutu krakowskiego, według którego Magistrat jest pierwszą instancją polityczną miasta.

Referent uważa tę uwagę za słuszną i przyjmuje ją za swoją. Izba przyjmuje ten dodatek.

Przy §. 105. robi Komisarz rządowy uwagę, aby w ustępie pierwszym po wyrazie „wykonywa“ zamieścić wyrazy „odpowiednio ustawom i przepisom“, w końcu zaś ustępu dodać słowa „o ile takie sprawy nie są przekazane organom rządowym“.

Referent zgadza się na to, a Izba przyjmuje te dodatki, poczem cały rozdział przyjęła z temi dodatkami.

Część V. Stosunek gminy do władz krajowych i do władz administracyjnych Państwa.

Referent wnosi, aby §. 113. projektu umieścić przed §. 112. tak, żeby pierwszy następował bezpośrednio po napisie „B. w sprawach poruczonych“.

Izba przyjmuje tę zmianę.

Cały rozdział przyjęto podług projektu komisji.

Część VI. Postanowienia dotyczące różnych społeczności religijnych w ogóle, a izraelskiej w szczególności.

Posel Dubs popiera w imieniu mniejszości komisji wniosek, aby §§. 118., 119., 120., 121., 122., 123., 124., 125. i 126. były opuszczone.

Posel Landesberger stawia na wypadek, gdyby się wniosek mniejszości nie utrzymał, wniosek do §. 118.; drugi do §§. 119. i 120. także ewentualnie; a trzeci ewentualnie do §§. 121., 122. i 123., przy §§. 124., 125. i 126. popiera opuszczenie.

Wniosek do §. 118. brzmi: Majątek miasta Lwowa jest własnością gminy lwowskiej. — Z dochodów tego majątku mają być wydatki na cele wspólne gminy pokryte. O ile zaś dochody te na cele wyłącznie chrześcijańskie wyznaczono, lub dotychczas wyłącznie użyte były, o tyle ten stosunek i na dal pozostać ma.

Do §§. 119. i 120.: Przy zawiadywaniu spraw specjalnych ludności chrześcijańskiej, jako to: pod a) i b) §. 91. ustawy gminnej zawartych, izraelicy członkowie Rady miejskiej udziału mieć nie mają, lecz nad temi sprawami tylko chrześcijańscy radni głosować, obradować i uchwalać mogą. Do ważności uchwał Rady gminnej w sprawach tego rodzaju potrzebną jest obecność więcej niż połowy chrześcijańskich członków Rady i bezwzględna większość głosów tychże członków.

Trzeci wniosek ewentualny: „Zamiast §§. 121., 122. i 123. przyjąć §. 92. ustawy gminnej.“

Posel Wężyk prosi sprawozdawcę o wyjaśnienie, czy ustawa gmienna nadaje tytuł prawny jakiegokolwiek własności, tndzież: czy mamy prawo orzekania o własności jako sąd, czy do tego mamy kompetencję?

Sprawozdawca oświadcza, że nie jest kompetentnym do dawania na to odpowiedzi, i daje tylko niektóre historyczne wyjaśnienia sprawy majątku gminy lwowskiej.

Wniosek mniejszości upadł, wniosek posła Landesbergera do §. 118. także upadł, również upadła i reszta wniosków tegoż posła.

Cały rozdział został przyjęty podług projektu większości komisji.

Postanowienia przemijające:

Rozdział ten przyjęty podług projektu.

Poczem przystąpiono do obrad nad ustawą ogłaszającą ten statut lwowski. Ustawa ta przyjęta podług projektu komisji.

Marszałek zawieszają posiedzenie na trzy kwadranse.

Po rozpoczęciu posiedzenia na nowo, z porządku dziennego następuje sprawozdanie komisji dla spraw Wydziału krajowego o ustanowie służby krajowej. Sprawozdawcą jest poseł Rydzowski.

Poseł Henryk Wodzicki wnosi pod względem formalnego traktowania sprawy, aby wyjątkowo przyjęć ten projekt en bloc bez czytania, nie stanowiąc przez to precedencyi.

Jego Excelencya hr. Gołuchowski wnosi poprawkę, aby tę ustawę przyjęło prowizorycznie, na co się zgadza hr. Henryk Wodzicki.

Wniosek hr. Wodzickiego upadł, a hr. Gołuchowski cofnął swój wniosek.

Izba uchwała, aby głosowanie nad ustawą odbywało się rozdziałami.

Oddział I. przyjęty podług projektu.

Do §. 4. ustęp I. robi poseł x. Kuziemski dodatek, aby między kwalifikacyami kandydatów umieścić także znajomość języków polskiego, ruskiego i niemieckiego. Poseł Ławrowski wnosi poprawkę do §. 5. ustęp I. w następującej stylizacji:

„Ci, którzy za zbrodnię, za czyn, wykroczenie lub przestępstwo stanowiący“ i t. d.

Poseł Łoziński wnosi, aby w §. 7. zupełnie opuścić drugi ustęp.

Poseł Pietruski stawia na wypadek przyjęcia poprawki posła Ławrowskiego, poprawkę następującą:

„Ci, którzy za czyn, zbrodnię, wykroczenie lub przestępstwo stanowiący z chciwości zysku wynikły, lub publiczną obyczajność naruszający pod śledztwem zostają, albo od winy dla niedostateczności dowodu uwolnieni, albo nakoniec winnymi uznani zostali, równie jak i ci, którzy w ogóle winnymi uznani zostali czynu, zbrodnię stanowiącego.“

Poseł Koczyński wnosi do ustępu pierwszego §. 4. następującą poprawkę: Uwolnienie od warunku skończonych szkół prawnych może mieć miejsce przy kandydatach, którzy pracami literackimi, lub uzyskanym stopniem akademickim dali dowody wyższego uzdolnienia. Uwolnienie takie jednak zależy od uchwały Wydziału krajowego.

Komisarz rządowy oświadcza, że jakkolwiek nie ma nic przeciw §. 5., ale zalecałby poprawkę posła Pietruskiego.

Poprawka posła x. Łozińskiego upadła; również poprawka posła Koczyńskiego i dodatek posła x. Kuziemskiego. Wniosek posła Ławrowskiego upadł; poczem cofa wniosek swój poseł Pietruski.

Cały oddział przyjęty podług projektu komisji.

Oddział III. O obowiązkach służby, przyjęto podług projektu komisji.

Poseł Kraiński wnosi do §. 37. następującą poprawkę: aby po §. 34. umieścić nowy paragraf, ustęp zaś §. 37. opuścić.

Wniosek ten brzmi:

„We wszystkich kategoriach urzędników krajowych, co do płacy podzielonych na klasy, Wydział krajowy ma prawo urzędnika II. i III. klasy, liczącego 15 lat z zadowoleniem Wydziału krajowego pełnionej służby, któryby w ciągu tegoż czasu z niższej na posadę o wyższej płacy posunięty nie został, posunąć w klasę bezpośrednio wyższą, nareszcie po dalszych 10 latach, w klasie II. odbytej gorliwej służby w klasę I., chociażby etatem objęte posady pierwszej, a względnie drugiej klasy obsadzone były.

Po dłuższej z zadowoleniem pełnionej służbie, może Wydział krajowy wyznaczyć urzędnikom pierwszej klasy roczny osobisty dodatek do płacy aż do wysokości 200 złr., który przy wymiarze emerytury policzony będzie do stałej płacy.“

Wniosek ten upadł.

Oddział V. O skutkach wynikających z zachowania się niezgodnego z obowiązkami służby i o postępowaniu w takich razach.

Cały oddział przyjęty podług projektu komisji. — Sprawozdawca zwrócił uwagę, że po §. 52. mylnie oznaczono następujący §. jako 54., gdyż nie opuszczone żadnego paragrafu w druku, tylko mylnie liczbowano, zatem od 54. począwszy liczba paragrafu mniejsza o jeden.

Oddział VI. O ustaniu stosunku służbowego, przyjęto podług projektu komisji, również i oddział VII. zamknięcie służby.

Sprawozdawca robi uwagę, że w allegacie pod *F.* (przepisy względem utrzymania list służbowych urzędników i sług krajowych) §. 6. powinien być 7. — 7. zaś 6., tudzież że w §. 8. zamiast „naznaczyć nienagannosc” powinno być „oznaczyć nagannosc.”

Allegat *G.* Przepisy względem kosztów przesiedlenia, przyjęto podług projektu komisji.

Allegat *H.* Prawidła względem dyet i t. d., przyjęte w całości z poprawionemi poprzednio przez sprawozdawcę myłkami druku.

Od formalności czytania trzeciego uwolniła Izba sprawozdawcę. Poczem w trzecim czytaniu Izba przyjęła ustanowę.

Marszałek zamyka posiedzenie o godzinie 5tej.

Następne posiedzenie o godzinie 10. z rana dnia 24. Marca.

Porządek dzienny następnego posiedzenia następujący :

Sprawozdanie Wydziału krajowego o zmianach statutu krajowego i sejmowej ordynacji wyborczej ;

sprawozdanie komisji o zabezpieczeniu budynków kościelnych i szkolnych od ognia ;

sprawozdanie komisji administracyjnej o stosunkach kolei żelaznej w kraju ;

sprawozdanie komisji administracyjnej o wniosku posła Kowbasiuka względem „jura stolae“ ; i

sprawozdanie komisji administracyjnej o wniosku x. Stempka co do małżeństw rezerwistów.

L. Sapieha w. r.

Z. Sawczyński w. r.

Hr. L. Wodzicki w. r.

Dalszy ciąg petycyj do dnia 23. Marca 1866. r. wniesionych do Sejmu:

2364. Gmina Uherce Zapłatyńskie, przez posła hr. Fredrę, o zapomogę.
2365. Gmina Trawotłoki, przez posła x. Polowego, o zapomogę.
2366. Gminy Jajkowice i Żyrawka, przez posła x. Kuziemskiego, o zapomogę.
2367. Smiałek Franciszek, były nauczyciel szkoły trywialnej w Jazowsku, przez posła Kmiotowicza, nskarża się względem pokrzywdzenia go wyrokiem c. k. namiestniczej komisji w Krakowie.
2368. Nauczyciele szkół trywialnych okręgu stryjskiego, przez posła Sawczyńskiego, o polepszenie dotacyi nauczycieli i zabezpieczenie utrzymania wdów.
2369. Magistrat miata Jasła, przez posła Grocholskiego, o przydzielenie różnych gmin do powiatu jasielskiego.
2370. Gmina Zawadka, przez posła Trzecieckiego, przeciw wysokiemu oszacowaniu gruntów.
2371. Mieszczanie miasta Stanisławowa, przez swego pełnomocnika Preyera, przez posła Krzysztołowicza, w sprawie nałożonego na gminę datku konkurencyjnego na drogę bursztyńsko-halicko-sielecko-czortkowską.
2372. Gmina Borchów, przez posła Janowskiego, o pożyczkę.
2373. Eliazewiczowa Anna, wdowa po oficjaliście, przez posła x. Pawlikowa, o zapomogę.
2374. Gmina Mogiła, przez posła Szumańczowskiego, o uwolnienie jej od płacenia kwoty 650 złr. za wystawienie tamy na Wiśle i o zwrócenie takiej samej kwoty już zapłaconej.
2375. Niewiadomski Gracyan, dzierżawca dóbr Stuposiany górne, przez posła Boczkowskiego, o odpisanie dwuletniego podatku z tej włości.
2376. Mieszkańce przedmieścia Futury w miasteczku Oleszyce, przez posła hr. Gołuchowskiego, o pożyczkę 1.000 złr.
2377. Włościanie z gminy Podhajczyki, przez posła x. Kuryłowicza, oskarżają plebana obrządku łac. w Janowie, powiecie trembowelskim, względem niezachowywania obwieszczonej rzymskiej konkordyi.
- Z tych liczby: 2.364, 2.365, 2.366, 2.372, 2.373, 2.375, 2.376 odseła się do Wydziału krajowego;
- liczba zaś: 2.370 do komisji katastralnej;
- wreszcie liczba, 2.369 do komisji dla spraw administracyjnego podziału kraju.
-

